

2. Afschotplanning en realisatie

Voor de ontwikkeling van de stand van met name varkens is het natuurlijk aanbod van beukenootjes en eikels (“mast”) een belangrijke indicator. De praktijk laat steeds weer zien dat goede mastjaren gevolgd worden door slechte afschotrealisatie (lokvoer te weinig aantrekkelijk) en een forse aanwas (goede conditie en snelle reproductie) van varkens. Daarentegen volgt in een slecht mastjaar een goede afschotrealisatie (lokvoer aantrekkelijk) en een geringe aanwas (slechte conditie en late en geringe reproductie). Het verslagjaar 2012-2013 kenmerkte zich als een “arm mastjaar” voor in het bijzonder de inlandse eik. In de loop van het voorjaar was de mast van najaar 2011 nagenoeg geheel geconsumeerd en verslechterde de conditie van de varkens in snel tempo. Dat had als gevolg dat de opkomst van varkens op het maislokvoer vanaf de start van het afschotseizoen per 1 juli goed was. Daarmee waren de omstandigheden gunstig om de beoogde bestandsreductie ter bereiking van de doelstanden uit het Faunabeheerplan te realiseren.

Per 1 september bedroeg het afschotpercentage (algemeen streven is 60%) van varkens door het Faunabeheerteam gemeente Nunspeet 65% (op WBE-niveau was dit 56% en voor de gehele Veluwe 45%).

Op basis van een tussentijdse inventarisatie in het najaar ontstond het beeld dat de actuele varkensstand bij de voorjaarstellingen kennelijk onderschat was en nog te veel afweek van de beoogde doelstand; dat heeft in overleg met de WBE en de Vereniging Wildbeheer Veluwe geleid tot een extra toewijzing van afschot. Per einde seizoen is het afschotpercentage varkens voor het FBT uitgekomen op 123% (op WBE-niveau 110% en gehele Veluwe 95%).

De slechte conditie van de varkens heeft het afgelopen seizoen ook veel natuurlijke sterfte tot gevolg gehad, met name onder de in 2012 geboren biggen. De biggen die het wel overleven, zullen als gevolg van hun slechte lichamelijke conditie naar verwachting in 2013 niet bijdragen aan de reproductie.

Het afschot van roodwild (edelherten) heeft ook het afgelopen jaar weer extra aandacht gehad, vanwege de geconstateerde bovenmatige aanwezigheid van deze wildsoort. In onze regio NW-Veluwe is op basis van het door de provincie goedgekeurde Faunabeheerplan een doelstand vastgesteld van 200 stuks. In het voorjaar van 2012 werd een actuele stand van boven de 400 geconstateerd. Met name in de agrarische enclave (Elspeet-Garderen-Leuvenum-Uddel etc.) gaat dit gepaard met toenemende schade aan de landbouwgewassen en aanrijdingen met deze wildsoort.

In samenwerking tussen provincie, de FBE, de WBE's, de agrariërs en de terreinbeherende organisaties is een plan van aanpak opgesteld dat er toe moet leiden dat de stand weer op de doelstand komt. Voor het FBT heeft dat met name in het Elspeetse- en aangrenzende deel van het gebied (Schotkamp/Elspeetse Heide) tot verhoogde afschotverplichtingen geleid. Bij de realisatie daarvan zijn teamleden uit alle clusters betrokken. Door de FBE is aan de eigenaren van grote terreinen binnen dit gebied gevraagd om zoveel mogelijk bestaande beperkingen (jachtvrije zones en uitsluiting bronstperiode) ten aanzien van het roodwildbeheer op te heffen. De gemeente heeft in dat kader op ons verzoek bewilligd in het bejagen van roodwild in de randen/overgangsgedeelten van het beheervrije deel van de Elspeetse Heide. De voorjaarstellingen 2013 hebben ondertussen geleid tot de conclusie dat ook in het komende beheerjaar weer sprake zal moeten zijn van verhoogd afschot.

Voor een overzicht van de planning en realisatie van deze en ook de overige grofwildsoorten verwijzen wij u naar het schema op de volgende pagina.

Overzicht gepland en gerealiseerd afschot 1-4-2012 tot 1-4-2013

2012-2013	Faunabeheerteam Nunspeet			WBE	FBE
	Gepland	Gerealiseerd	%	%	%
Reeën	38	26	68%	53%	59%
Wilde Zwijnen	138	170	123%	110%	95%
Edelherten	49	49	100%	67%	70%
Damherten	5	5	100%	55%	65%

Uit het overzicht blijkt dat het Faunabeheerteam over de gehele linie bovengemiddelde resultaten laat zien.

Uit de verschillende onderzoeken waaraan is meegewerkt (Trichine, bloedonderzoek varkens) zijn geen gevallen van wildziektes geconstateerd.

Vanuit de agrarische enclave Elspeet (officieel nulstandgebied voor varkens) blijven incidenteel meldingen komen van gesignaleerde varkens. Het afgelopen seizoen zijn er met inzet van meerdere teamleden extra inspanningen daarop gepleegd. Op de gemeentelijke terreinen aldaar zijn er in het verslagjaar in totaal 4 varkens geschoten (niet opgenomen in bovenstaand overzicht). Een vertegenwoordiging van het WBE-bestuur heeft samen met het bestuur van de aangrenzende WBE Veluwe Noordwest, alsmede met vertegenwoordigers van de provincie, de Vereniging wildbeheer Veluwe en de GLTO periodiek overleg gevoerd in het kader van het Plan van aanpak agrarische enclave (m.b.t. roodwild en varkens) over de handhaving van de 0-stand in de enclave. De extra inspanningen zullen jaarrond worden voortgezet.

3. Fauna- en veldvoorzieningen

Gedurende de verslagperiode is waar nodig voorzien in het onderhoud/vernieuwing van de aanwezige wildkansels / hoogzitten. Conform het Werkplan 2011-2017 zijn in het beheergebied likstenen geplaatst.

In het voorjaar van 2012 zijn alle aanwezige wildweides in het beheergebied weer bemest en ingezaaid. De oppervlakkige bewerking in de zin van het frezen van de oude grasmat had echter tot gevolg dat die (overjarige) grasmat grotendeels in stand bleef en daarmee ook aantrekkelijk voor de varkens. Nagenoeg alle wildweides werden daardoor in belangrijke mate door varkens omgezet. In het voorjaar 2013 zijn deze onderhoudswerkzaamheden weer volledig herhaald.

Het gebruik van flietsvoerplekken ten behoeve van het afschot van varkens is in het afgelopen jaar beperkt toegepast, in hoofdzaak in het randgebied van de beheervrije zone Elspeetse Heide langs de Elspeterweg en de Elspeterbosweg met het oog op voorkoming van aanrijdingen en het beperken van wroetschade langs het fietspad Vierhouten-Elspeet. Het natuurlijk aanbod van voedsel in de vorm van eikels en beukennotjes was dermate slecht, dat er sprake was van een goede opkomst van de varkens op het lokvoer bij de reguliere vaste plekken.

2. Afschotplanning en realisatie

Voor de ontwikkeling van de stand van met name varkens is het natuurlijk aanbod van beukennootjes en eikels (“mast”) een belangrijke indicator. De praktijk laat steeds weer zien dat goede mastjaren gevolgd worden door slechte afschotrealisatie (lokvoer te weinig aantrekkelijk) en een forse aanwas (goede conditie en snelle reproductie) van varkens. Daarentegen volgt in een slecht mastjaar een goede afschotrealisatie (lokvoer aantrekkelijk) en een geringe aanwas (slechte conditie en late en geringe reproductie). Na twee slechte mastjaren kenmerkte het verslagjaar 2013-2014 zich als een “goed mastjaar”. De beschreven parallel met de afschotrealisatie was ook hier weer goed te onderkennen: na 2 jaren met volledige realisatie van het afschot was dit in het verslagjaar vanwege die natuurlijke omstandigheden niet mogelijk, maar werd slechts 50% gerealiseerd. (Daarover hierna meer).

Het voedseltekort in de twee voorafgaande jaren heeft ook geleid tot veel natuurlijke sterfte en in het algemeen een slechte conditie. Van de biggen die in de eerste maanden van 2013 zijn geboren is het grootste deel door natuurlijke sterfte verloren gegaan. Het excessief grote aanbod van bosbessen in de zomer, als ook het rijkelijke aanbod van mast in het najaar maakten vervolgens de omstandigheden bijzonder ongunstig voor het bereiken van de beoogde / berekende bestandsreductie. De opkomst van varkens op het maislokvoer vanaf de start van het afschotseizoen per 1 juli was slecht en is dat het gehele seizoen gebleven.

Per 1 september 2013 bedroeg het afschotpercentage (algemeen streven is 60%) van varkens door het Faunabeheerteam gemeente Nunspeet 23% (op WBE-niveau was dit 21% en voor de gehele Veluwe 27%).

Het afschot van roodwild (edelherten) heeft ook het afgelopen jaar weer extra aandacht gehad, vanwege de geconstateerde bovenmatige aanwezigheid van deze wildsoort. In onze regio NW-Veluwe is op basis van het door de provincie goedgekeurde Faunabeheerplan een doelstand vastgesteld van 200 stuks, met daarboven 15 stuks in het gebied rond het eoduct Hierdense Poort. Reeds enkele jaren is er sprake van een actuele stand van boven de 400. Met name in de agrarische enclave (Elspeet-Garderen-Leuvenum-Uddel etc.) gaat dit gepaard met toenemende schade aan de landbouwgewassen en aanrijdingen met deze wildsoort.

In het nieuwe Faunabeheerplan 2014-2019 is de doelstand verhoogd vastgesteld naar 260, plus 26 voor het poortgebied.

In samenwerking tussen provincie, de FBE, de WBE's, de agrariërs en de terreinbeherende organisaties is een plan van aanpak opgesteld dat er toe moet leiden dat de stand weer op de doelstand komt. Voor het FBT heeft dat met name in het Elspeetse- en aangrenzende deel van het gebied (Schotkamp/Elspeetse Heide) tot verhoogde afschotverplichtingen geleid. Bij de realisatie daarvan zijn teamleden uit alle clusters betrokken. Door de FBE is aan de eigenaren van grote terreinen binnen dit gebied gevraagd om zoveel mogelijk bestaande beperkingen (jachtvrije zones en uitsluiting bronstperiode) ten aanzien van het roodwildbeheer op te heffen. De gemeente heeft in dat kader op ons verzoek bewilligd in het bejagen van roodwild in de randen/overgangsgedeelten van het beheervrije deel van de Elspeetse Heide.

De voorjaarsstellingen 2014 hebben ondertussen geleid tot de conclusie dat ook in het komende beheerjaar weer sprake zal moeten zijn van verhoogd afschot.

Voor een overzicht van de planning en realisatie van deze en ook de overige grofwildsoorten verwijzen wij u naar het schema op de volgende pagina.

Overzicht gepland en gerealiseerd afschot 1-4-2013 tot 1-4-2014

2013-2014	Faunabeheerteam Nunspeet			WBE	FBE
	Gepland	Gerealiseerd	%	%	%
Reeën	34	29	85%	67%	74%
Wilde Zwijnen	139	70	50%	46%	52%
Edelherten	52	43	83%	72%	65%
Damherten	5	5	100%	95%	83%

Het door het Faunabeheerteam uitgevoerde beheer is effectief: over de gehele linie behaalt het FBT bovengemiddelde resultaten.

Bij de verschillende onderzoeken waaraan is meegewerkt (Trichine, bloedonderzoek varkens) zijn geen gevallen van wildziektes geconstateerd.

Vanuit de agrarische enclave Elspeet (officieel nulstandgebied voor varkens) hebben we in het verslagjaar geen meldingen meer gekregen gesignaleerde varkens en/of door varkens aangerichte schade. De extra inspanningen van het team in de afgelopen jaren blijken succesvol te zijn geweest. We blijven alert hierop.

3. Fauna- en veldvoorzieningen

Gedurende de verslagperiode is waar nodig voorzien in het onderhoud/vernieuwing van de aanwezige wildkansels / hoogzitten. Conform het Werkplan 2011-2017 zijn in het beheergebied likstenen geplaatst.

In het voorjaar van 2013 zijn alle aanwezige wildweides in het beheergebied weer omgezet, bemest en ingezaaid. In het voorjaar 2014 zijn de weides geëgaliseerd, bemest en doorgezaaid.

Het gebruik van flitsvoerplekken ten behoeve van het afschot van varkens is in hoofdzaak toegepast in het randgebied van de beheervrije zone Elspeetse Heide langs de Elspeterweg en de Elspeterbosweg met het oog op voorkoming van aanrijdingen en het beperken van wroetschade langs het fietspad Vierhouten-Elspeet. Het natuurlijk aanbod van voedsel in de vorm van eikels en beukenootjes was dermate overvloedig, dat er sprake was van een zeer slechte opkomst van de varkens op het lokvoer, zowel op de reguliere- als op de flitsvoerplekken..